

Simplified version of Voorbeeld van tekst

2023-04-29

Inleiding

Pensioenbedrag % vervangingsratio gewogen gemiddeld jaarlijks arbeidsinkomen. Loopbaanlengte bepaald door overheid. Gewicht stijgt met leeftijd. Hoog gewicht op latere leeftijd, gering op jonge leeftijd.

Hoofdstuk 1

Pensioenuitgaven stijgen 10,7% 2021 naar 13,5% 2050, 13,6% 2070 (zie Figuur 1). 15 miljard euro vandaag. Grootste stijging bij werknemers privésector. Context: nood investeringen infrastructuur, verduurzaming, klimaatverandering, gezondheidszorg, defensie. Uitdaging niet nieuw.

Demografische druk

Onder 3e doelstelling: hervorming inkomens-welvaartsongelijkheid niet toenemen, maar terugdringen. Verhogen pensioenleeftijd dient 1e/2e doelstelling, maar gaat tegen 3e. Verhogen minimumpensioen dient 3e, maar gaat tegen 1e/2e.

Resultaten

Inzicht rapporteert resultaten onderzoek 'optimaal' pensioenhervorming drie doelstellingen. Fundamenteel economisch, met aandacht gedragswelvaartseffecten demografie pensioenbeleid. Perspectief werknemers bedrijven privésector. Voordeel scherpere analyse, maar beperkingen. Geen uitspraken conclusies ambtenarenpensioen, zware beroepen.

Methodologie

Groei technologie voet vooropgesteld toekomst. Prognoses SCvV 2022 minder gunstig dan 2016. Pensioensysteem meer onder druk dan gedacht. Effecten alternatieve projecties ingeschat door

Beleidsparameters

Individuen kiezen elke periode rationeel hoeveel uren ze werken tot ze pensioenleeftijd bereiken. Ze kiezen ook hoeveel ze sparen en consumeren. Jonge individuen met gemiddelde of hoge aangeboren aanleg voor studie beslissen hoeveel tijd ze besteden aan hoger onderwijs en menselijk kapitaal. Hoe hoger de aanleg, hoe meer studie-inspanningen renderen. Individuen zonder aanleg of met meer kansen voor hoger onderwijs werken vanaf 18 jaar.

Productie

Test relevantie model benaderen werkelijkheid buiten referentieperiode. Devriendt Heylen (2020) vinden dit geval. Model slagen hoge mate repliceren feitelijke verloop cruciale macro-economische variabelen 1960-2014: afhankelijkheidsratio ouderen, groei BBP per capita, gemiddeld aantal gewerkte uren persoon actieve leeftijd, kapitaal-output verhouding, deelname hoger onderwijs, Gini-coëfficiënt voor belastingen transfers als indicator inkomensongelijkheid. Model slagen verleden benaderen, redelijk veronderstellen nuttig schatten toekomst.

Basissimulatie

Regering Michel: verhoging pensioenleeftijd 2014, ingang 2026/2030. Geen impact op mechanismen/resultaten. Conclusies relevant voor hervorming 2023. Overheidsschuld % bbp constant. Consumptiebelastingvoet aangepast.

Belastingvoet

Basisscenario: geen hervorming. Toont waarschijnlijk verloop Belgische economie zonder pensioenhervormingen. Belangrijke conclusies:

Pensioenuitgaven

Afname beroepsbevolking als % totale bevolking. Productie gespreid over grotere groep, minder per capita. Afname beroepsbevolking = minder interessant investeringsklimaat. Gebrek werknemers ondermijnt rendabiliteit vast kapitaal.

Levensverwachting

Net slagen positieve gedragseffecten demografische verandering in om aanwezigheid productiever arbeid interessanter land investeren. Vergrijzing krachtige ongelijkheidseffecten genereren. Individuen aanleg, kansen hogere studies reageren verwachte langere levensduur door investeren menselijk kapitaal, resulterend lonen. Gezien mensen weinig aanleg, kansen hoger onderwijs succesmodel niet kunnen repliceren, neemt loon- vermogensongelijkheid toe door vergrijzing. Laagopgeleiden andere keuze dan snoeien vrije tijd meer werken om ervoor zorgen voldoende sparen pensioen.

Beleidsinterventie

Maken pensioengerechtigde groep kleiner. Trekken pensioenleeftijd. Verlagen pensioenuitkering per persoon. Verlagen vervangingsratio. Pensioenuitkering afneemt als % gemiddeld jaarlijks arbeidsinkomen.

Impact

Leiden. Figuur 3 schetst verwachte verloop belangrijke macro-economische variabelen. Eerder gezegd, basisscenario toont effecten demografische verandering zonder ingrepen pensioensysteem. Merken op, beide figuren ook simulatieresultaten twee meer omvattende hervormingen later besproken. Voorlopig genegeerd.

Hervorming

Arbeid + menselijk kapitaal: positief effect op fysieke kapitaalstock. Gunstig voor arbeidsproductiviteit. Geen toename jaarlijkse uren paneel D bij lage aangeboren aanleg/weinig kansen. Oudere leeftijd meer werken, jongere minder. Geen positieve wisselwerking studie/werk.

Effecten

4 gekozen generaties vergelijken. Van links naar rechts: gepensioneerden, 40-42 jaar, 18-20 jaar, toekomstige generatie. Elke generatie: hoge/lage aanleg voor hoger onderwijs. Positief: welvaartswinst, negatief: verlies. Verhoging pensioenleeftijd verkiezen boven vermindering vervangingsratio.

Test

Geen tekorten financieren door hogere overheidsdotatie uit algemene middelen. Verhoging consumptiebelasting voor financiering. Hogere sociale bijdrage voor werkenden, lager pensioen voor gepensioneerden. Onzekerheid over toekomstig pensioen, hogere belastingen op arbeid.